

Andra roten, tomt 16

Kvarteret Herrnhutaren

Tolfte roten 1637–57v

Sjätte roten 1657h–70

Sydöstra hörnet mellan Kungsgatans

södra sida och Korsgatan

2.16 & 2.17 Kungsgatan 45, Korsgatan
20

Detta är ett mycket stort område (två tomter), som från början kan ha bebotts av flera familjer.

Anders Persson Denne Anders Persson upptages också 1.72.

Enligt borgarlängden ”Tolbesökiare”

1637–48, 1650–51, 1653–54: 3 mtl, 1649: 4 mtl, 1652: 1 mtl

Anders Pederssons Enkia 1655: 2 mtl, 1656: 2.4, 1657 v: 1.2 (VI), 1657h: 1.2?, 1658: 10?, 1659–63: 3½

Rasmus Simesson 1649–50, 1652–55: 2 mtl

Jon Nilsson 1656, 1657, 1657h: 1, 1658: 3, 1659–1663: 1

Jöns Andersson 1659–63: 1

Balthasar wefuer

1637, 1639: 1 mtl, 1638: 1 mtl, 1640–42: 3 mtl

Richert wefuer 1637: 2 mtl

Jacob vävare 1652–55: 2 mtl

Joseph vävare 1656: 26, 1657v: -16

Tim Steding (= Stidden, Stitten) 1646: 2 mtl

Börta Andersdotter 1655: 1 mtl

Måns Andersson 1653: 2 mtl

Ingeborg Rasmusdotter 1653: 1 mtl

Bengt Nilsson

1668–73

Den Bengt Nilsson som här omtalas torde vara identisk med den som åren 1656–68 arrenderade såväl tjäruhovet som det därmed förbundna värdshuset vid Stigberget. 1668 vitsordade magistraten, att Bengt Nilsson där till gagn för ”främmande och resande av sjön” hade uppbyggt ”ett anseeligt hus med åtskilliga våningar och logementer”. För de dryga byggnadskostnadernas skull hade han fått magistratens tillstånd att utskänka vin och främmande drycker. Vad som kom Bengt Nilsson att överge Stigberget är väl ovisst men dels hade magistraten höjt hyran från 30 till 250 d smt, dels mötte han konkurrens från *Carsten Voigt*, som fått regeringens tillstånd att även han

bedriva en liknande källarrörelse. En annan orsak kan var den sjukdom, som han hänvisade till, när han vid kämnärsrätten 14.6.1668 och 5.5.1669 tvistade med sal ("unge") *Sven Bengtssons änka Johanna Jöransdotter* om beck. Detta var en gammal historia: redan den 20.6.1666 hade *Olof Ingemarssons fullmäktige Daniel Larsson* inför underrätten hävdad, att Bengt Nilsson i Stigberget år 1660 som deposition hade mottagit ett parti beck, varav det förkommit 5 läster och 8½ tunna för Olof Ingemarsson. Det visade sig senare, att detta berodde på att Sven Bengtsson felaktigt utfått för mycket beck, varför hans änka och hennes svågrar *Erik Schröder, David Mattsson och Wolmar Feindt* – alla mågar till hennes far *Jöran Henriksson* (se 5.20) invecklades i en långvarig tvist med Bengt Nilsson.

En annan rättssak som Bengt Nilsson var invecklad i och som länge spökade i domböckerna gällde 8 läster beck, som *nederlagsmannen Wilhelm Hardestie* före sin död övertalat Bengt Nilsson att leverera till *Wilhelm Danbie*. En del skulle Hardestie skaffa av andra köpmän men hann inte göra detta före sin död. Bengt Nilsson var tvungen att söka sin ersättning ur Hardesties konkurs och sände den 30.10.1671 som fullmäktig sin måg *Jonas Rask (Rasch)*.

Kan det vara denne Bengt Nilsson som omtalas, när det i ett memorial heter (EIIa:5): Bengt Nilssons arvingar: den ene pastor på landet, den andre invånare i Norrköping förde arv från staden och inte betalade tiondepenningen?

Sven Jacobsson 1673

Sven Blom 1673

Tygvaktare Jonas Rask

1671–81, M1676: 2 tomter.

Han står från 1671 omtalad här i bakugnslängderna i tjäruhovsarrendatorn Bengt Nilssons gård. Berg antar dock att denna tomt skulle vara identisk med en tomt "under Ekeskogen", som Jonas Rasch (Rask) erhöll av Kungl. Krigskollegium men det förefaller dock rätt långsökt, att beteckningen "under Ekeskogen" skulle användas för tomter på östra sidan Korsgatan.

Jonas Rasch avled 1696: 1696 omtalas i tomtöreslängden Jonas Raschs arvingars 2 tomter: i dito *Joen Bakare, Gustaf Joensson Speleman*. Den 5.7.1697 värderades "avlidne tygvaktare Jonas Raschs hus i hörnet av Stora Tvärgatan".

Jonas Rasch ärvdes av änkan, sonen *Niclas Rasch*, döttrarna *Margareta, Christina*, gift med 1) *kommissarie Christian Erdman* 2) *handl Emanuel Limmerhult*, född 1694, död 1735

och *Agneta*, gift med

stadsfiskalen Petter Sjöström.

som övertog gården mot 1 000 d smt till den övriga arvingarna. Men han uppträder först år 1709 som ägare i tomtöreslängderna. Han var stadsfiskal i Göteborg 26.9.1710–5.7.1716 samt omtalas som stadsnotarie och aktuarie vid rätten 10.7.1716. Han uppbjöd hus och tomt 8.46, Tenngj., Kronhusgatan 21.7.1712. I skattningslängden 1715 taxeras han för tomt (2.16) 400 och hus 600 d smt: ingen summa för lösöre upptages. Enligt handlingar ett köpekontrakt, som *Petter Sjöström* uppvisade i rätten så sent som 20.10.1718 hade Jonas Raschs arvingar upprättat ett köpekontrakt med *båtekarlen Oluf Svensson*. Enligt detta tillstod de sig mot 1 000 d smt till Oluf Svensson ha överlåtit deras hus och gård belägen på Kungsgatan mellan på östra sidan mot (de dåvarande

grannarna) Olof Tollessons änkas gård och på södra sidan intill avlidne häradshövding Anders Börgessons hus.

I detta kontrakt hade notarien inträtt och i september 1704 vunnit sin svåger *Christian Raschs* och sina svägerskor *Margareta och Christinas* transport mot samma köpesumma. När notarie Petter Sjöström samma dag första resan uppbjöd ”sitt nu beboende hus och gård på Konungsgatan” sades den vara belägen ”mellan Herr Paul Wallin å södre och skomakaren Petter Elgboms gård å östre sidan”.

Petter Sjöström avled 1719 (begr. 24 nov. detta år). Den 23.11.1719 beklagade sig avlidne notarien Petter Sjöströms änkefru Agneta Rasch skriftligen över att hon till sin sal mans begravningskostnad ”haver inga andra medel än dess förtjänta och ännu inestående sista halva årlön”. Hon var bosatt 2.16.1750.

Efter madame Agneta Sjöströms död ropade *handelsmannen Carl Johan Dahlberg* in gården på öppen auktion den 23.8.1763 för 10 000 d smt. Dahlberg hade lånat en del av köpesumman av *karduansmakare Erik Westerberg*. Han tillträdde gården vid Mickelsmässotiden 1763 och uppbjöd köpet första resan 5.3.1764, då läget angavs till ”mellan bokbindaren Lorentz Ahlgrens hus på östre sidan På Konungsgatan och guldsmeden Johan Martin Zimmermans gård på södra sidan vid Korsgatan”.

Handelsmannen Carl Johan Dahlberg måste frånträda gården till sina borgenärer, varför den redan den 1.1.1767 såldes på nytt på auktion, denna gång för 7 820 d smt till *handelsmannen Sven Lindhult*. I uppbudet 9.2.1767 sades den ligga i hörnet av Konungs- och Korsgatorna mellan Lorentz Ahlgrens hus å östra och fru Magdalena Christina Arfvidssons, född von Seths gård å södra sidan.

Denna fastighet donerades den 26.6.1786 av Sven Linhult och hans hustru Ellika Lundberg till den evangeliska brödräfsamlingens göteborgska medlemmar. Den donerades ”med undantag av vedbod och gårdshus” och angavs ha 6 alnars längd och 16 alnars bredd, vara belägen vid Kungsgatan, gränsande på östsidan närmast till Herr Peter Ekmans fastighet och på västsidan till en annan likaledes Herr Linhult tillhörig fastighet.

Samtidigt som Sven Linhult utfärdade sitt donationsbrev lät han de ledande i brödrasocieteten underteckna en försäkring, att han och hans hustru under sin återstående livstid utan intrång eller kostnad skulle ha full frihet att begagna de bostadsutrymmen, kammare och den välvda källare, som skulle inrättas i hela underbyggnaden från Kungsgatan till slutet av den andra även herr Linhult tillhöriga fastigheten, liksom även bostäderna (eller rummen) i tredje våningen mot Kungsgatan.

Sven And. Linhult hade erhållit burskap den 28.9.1759. Han avled barnlös 24.9.1790. Enligt bouppteckningen 15.3.1791 efterlämnade han 24 000 rdr specie, därav hörnhuset 2.16–17 vid Kungs- och Korsgatorna, 4 166:32 rdr banco, näst intill det av honom till Brödräfsamlingen donerade huset, byggt på två tomter. Han ägde också tomt nummer 16 i första roten Vallgatan med stall och bodar samt trankokeriet och sillsalteriet vid Wessingsvik.